

3. Zovnishnya trudova migraciya naselennya (za rezul'tatamy` modul`nogo vy`birkovogo obstezhennya) [External labor migration of the population (according to the results of the modular sample survey)] (2017). Ky`yiv : Derzhavna sluzhba staty`sty`ky` Ukrayiny` [in Ukrainian].

4. Kolomyiecz,` O. O. (2014). Trudoresursna bezpeka v sy`stemi nacional`noyi bezpeky` Ukrayiny` [Labor and labor safety in the system of national security of Ukraine]. Strategichni priority`tety, 2, 140–145. [in Ukrainian].

5. Timotina, M. B. (2017). Naselennya Ukrayiny` za 2016 rik : demografichny`j shhorichny`k [Population of Ukraine for 2016: demographic yearbook]. Ky`yiv : Derzhavna sluzhba staty`sty`ky` Ukrayiny` [in Ukrainian].

6. Verner, I. Ye. (2018). Staty`sty`chny`j shhorichny`k Ukrayiny` za 2017 rik [Statistical Yearbook of Ukraine for 2017]. Ky`yiv : Derzhavna sluzhba staty`sty`ky` Ukrayiny` [in Ukrainian].

7. Maly`novs`ka, O. A. Trudova migraciya gromadyan Ukrayiny` za kordon: vy`kly`ky` ta shlyaxy` reaguvannya : anality`chna dopovid` [Labor migration of Ukrainian citizens abroad: challenges and ways of responding: an analytical report]. Ky`yiv : Insty`tut strategichny`x

doslidzen. Retrieved from : <http://www.niss.gov.ua/articles/3126/>

8. Chmielewska I., Dobroczek G., Puzynkiewicz J. A new wave of Ukrainian migration to Poland. URL : <https://financialobserver.eu/poland/a-new-wave-of-ukrainian-migration-to-poland/>

Дані про автора

Боднар Назар Романович,

аспірант, Львівський державний університет внутрішніх справ

e-mail: shtangret.am@ukr.net

Данные об авторе

Боднар Назар Романович,

аспірант, Львовский государственный университет внутренних дел

e-mail: shtangret.am@ukr.net

Data about the author

Nazar Bodnar,

Postgraduate, Lviv State University of Internal Affairs

e-mail: shtangret.am@ukr.net

УДК 332.2:338

DOI 10.5281/zenodo.2556262

СУБОТА М.В.

Нормативно–правове забезпечення діяльності санаторно–курортних підприємств як основа їх економічної безпеки

Предметом дослідження є наукові та практичні засади функціонування підприємств санаторно–курортної сфери в рамках чинного законодавства України.

Метою дослідження є дослідження нормативно–правового забезпечення діяльності санаторно–курортних підприємств.

Методи дослідження. У роботі використано методи логічного узагальнення, аналізу, порівняння та синтезу, графічні та графоаналітичні методи.

Результати роботи. У статті досліджено загальноприйняті та спеціалізовані нормативно–правові акти, які регулюють діяльність санаторно–курортних підприємств. Розглянуто сферу впливу регіональних та субрегіональних органів влади на функціонування санаторно–курортних підприємств.

Галузь застосування результатів. Санаторно–курортні підприємства.

Висновки. Аналіз сучасного нормативно–правового забезпечення діяльності санаторно–курортних підприємств в Україні вказує на необхідності термінового вирішення ряду питань та гармонізації його з європейським законодавством. Також необхідно систематизувати та удосконалити законодавство в сфері рекреації з метою створення в подальшому спеціального правового регулювання відносин в сфері санаторно–курортних послуг в контексті їх розвитку. Основну відповідальність за розвиток санаторно–курортних підприємств необхідно покласти на регіональний рівень та створити можливості для ефективного забезпечення діяльності таких підприємств органами місцевого самоврядування та районними і обласними адміністраціями.

Ключові слова: санаторно–курортні підприємства, санаторно–курортна сфера, нормативно–правове забезпечення, економічна безпека.

Нормативно–правовое обеспечение деятельности санаторно–курортных предприятий как основа их экономической безопасности

Предметом исследования являются научные и практические основы функционирования предприятий санаторно–курортной сферы в рамках действующего законодательства Украины.

Целью исследования является исследование нормативно–правового обеспечения деятельности санаторно–курортных предприятий.

Методы исследования. В работе использованы методы логического обобщения, анализа, сравнения и синтеза, графические и графоаналитические методы.

Результаты работы. В статье исследованы общепринятые и специализированные нормативно–правовые акты, регулирующие деятельность санаторно–курортных предприятий. Рассмотрены сферы влияния региональных и субрегиональных органов власти на функционирование санаторно–курортных предприятий.

Область применения результатов. Санаторно–курортные предприятия.

Выводы. Анализ современного нормативно–правового обеспечения деятельности санаторно–курортных предприятий в Украине указывает на необходимость срочного решения ряда вопросов и гармонизации его с европейским законодательством. Также необходимо систематизировать и усовершенствовать законодательство в сфере рекреации с целью создания в дальнейшем специального правового регулирования отношений в сфере санаторно–курортных услуг в контексте их развития. Основную ответственность за развитие санаторно–курортных предприятий необходимо положить на региональный уровень и создать возможности для эффективного обеспечения деятельности таких предприятий органами местного самоуправления и районными и областными администрациями.

Ключевые слова: санаторно–курортные предприятия, санаторно–курортная сфера, нормативно–правовое обеспечение, экономическая безопасность.

SUBOTA M.V.

Regulatory legal legislation for health resort sanatorium and resort businesses are the basis of their economic security

The subject of the report is on the practical and ambitious functions of the sanatorium–resort sphere within the framework of the proper legislation of Ukraine.

The purpose of progress is doslidzhennya regulatory legal acts of sanatorium–and–spa activities.

Research methods. Robots have a victoristic method, a logical one, an analogue, a similar one, a synthesis, graphical and graphical analytical methods.

Results of work. The statute has reached the level of regulation and regulatory acts that govern the activities of the sanatorium–and–spa resort. Spread out the sphere to regional and subregional authorities in the functioning of the sanatorium–resort enterprises.

The field of application of results. Sanatorium resort.

Conclusions. An analysis of the current regulatory and legal framework for sanatorium–resort companies in Ukraine in order to meet the needs of the European Union in a number of European countries in harmony with European legislation. Also, it is necessary to systematize and harmonize legislation in the areas of recreation with the use of special legal regulation in the area of sanatorium–resort services in context of development. I mainly pay for the development of sanatorium resort businesses that you need to get to the regional level and that can be done for effective self–care of such organizations by the organs of personal self–employment and personal activity for such personalities

by the organs of personal self–employment and personal activity for such important organizations

Key words: *sanatorium–spa companies, sanatorium–and–spa sphere, legal regulations, economic security.*

Постановка проблеми. Розвиток підприємницької діяльності у сучасному світі керується ринковими умовами, які побудовані на принципах підприємництва, різноманіття форм власності, ринкового ціноутворення та договірних відносин між господарюючими суб'єктами. Діяльність санаторно–курортних підприємств за час незалежності України перейшла шлях від державозалежного функціонування до конкурентного середовища, основою якого є залучення споживачів через надання якісних санаторно–курортних послуг. Зміни, які відбулися в державі призвели до нових правил на ринку, в тому числі і за рахунок прийняття ряду нормативно–правових актів, якими регулюється діяльність санаторно–курортних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою функціонування підприємств санаторно–курортної сфери, в тому числі нормативно–правового забезпечення їх діяльності в Україні займаються такі вчені як: С. Васильчак, О. Галаченко, В. Стафійчук, І. Сисоєнко, М. Шульга та ін. Однак у працях згаданих авторів, а також у нормативно–правових актах існують розходження щодо діяльності санаторно–курортних підприємств, що і вказує на необхідність досліджень за даною проблемою.

Метою статті є дослідження нормативно–правового забезпечення діяльності санаторно–курортних підприємств.

Виклад основного матеріалу. В час децентралізації влади, держава значну увагу приділяє розвитку територій, так з 2015 року на місця передано значні повноваження та фінансові ресурси, за рахунок яких можна забезпечити життєдіяльність органів місцевого самоврядування. Об'єднані територіальні громади у свою чергу сприяють залученню нових та розвитку існуючих суб'єктів господарювання, що призводить до збільшення надходжень до місцевих бюджетів.

Розвиток курортних територій у значній мірі залежить від діяльності санаторно–курортних підприємств, які є основними бюджетонаповнюючими суб'єктами господарювання зазначених територій. На відміну від усіх суб'єктів підприємницької діяльності санаторно–курортні підпри-

ємства регулюються низкою додаткових нормативно–правових актів (див. рисунок).

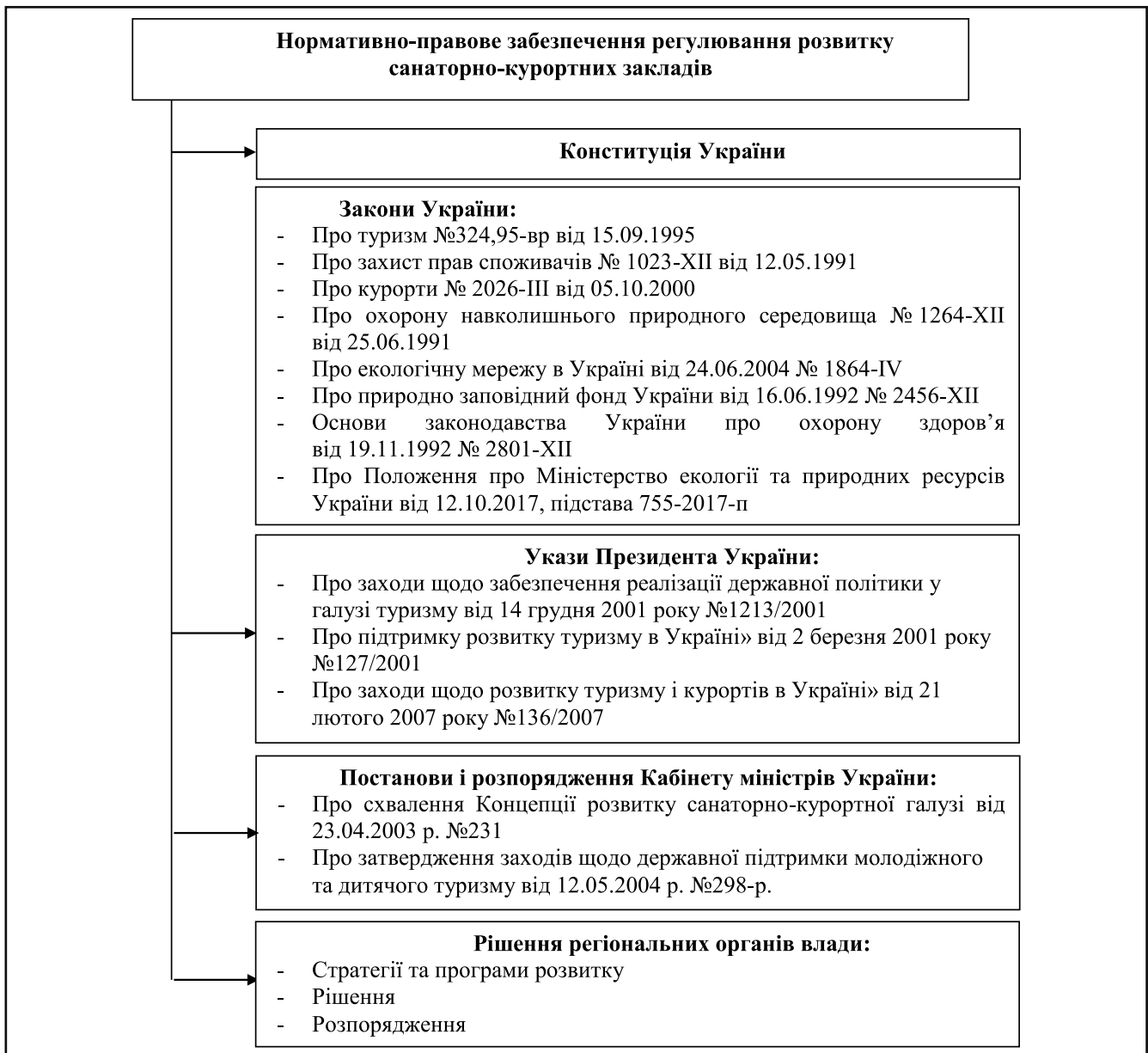
Основні засади регулювання санаторно–курортної діяльності закріплені в Конституції України (прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року) [1]. Упорядкування діяльності санаторно–курортних підприємств нормативно–правовими актами загальної дії забезпечується через використання окремих законів, проте з врахуванням тих особливостей, які передбачені у спеціальних законодавчих актах в тій частині, яка їм не суперечить. Важливим актом загального законодавства у сфері адміністрування питань рекреації і туризму, в тому числі діяльності санаторно–курортних підприємств вважається Цивільний кодекс України, через який здійснюється регламентування договірних відносин між суб'єктами господарювання та споживачами послуг.

Одним із основних законодавчих актів, який регулює діяльність санаторно–курортних підприємств є Господарський кодекс України, за допомогою якого здійснюється упорядкування правових основ господарювання за сучасних ринкових відносин, забезпечується ріст економічної активності суб'єктів господарювання, стимулюється розвиток підприємництва тощо. Основою державного регулювання дотримання безпеки вироблених товарів і наданих послуг підприємствами є Закон України «Про захист прав споживачів».

Діяльність санаторно–курортних підприємств через інституціональне забезпечення законами загальної дії у повній мірі не вирішує проблемних завдань її розвитку в Україні. Основними проблемами у даному випадку є:

- регулювання санаторно–курортних договорів в питанні надання послуг виключно на основі загальних норм Цивільного законодавства (ст. 901 Цивільного Кодексу України), так як договірні відносини в діяльності санаторно–курортних підприємств регулюються і іншими законодавчими актами, зокрема Законом України «Про туризм».

- система ліцензування, розроблена в Законі України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», що не враховує особливостей здійснення діяльності санаторно–курортних підприємств.

Нормативно-правове забезпечення розвитку санаторно-курортних підприємств *

* Джерело: побудовано автором

– необхідність зменшення впливу необґрунтованого втручання центральних органів виконавчої влади на санаторно-курортні підприємства через порушення законних прав останніх на свободу підприємництва та договору про вільне обрання видів своєї активності;

– зміна підходів щодо фінансового забезпечення відповідальності суб'єктів господарювання перед отримувачами послуг та звуження кола суб'єктів гарантів, що повністю узгоджується з європейським законодавством та практикою;

– введення додаткових важелів стимулювання розвитку діяльності санаторно-курортних підприємств. Для цього потрібно:

• спростити та гармонізувати податкове регулювання;

• створити умови для впровадження соціальної реклами в сфері курортів;

• пропагувати санаторно-курортні можливості України за кордоном тощо;

– створити сприятливий інвестиційний клімат в санаторно-курортній сфері через внесення законопроекту про розбудову спеціальних економічних зон рекреаційного-туристичного типу;

– здійснити моніторинг законодавства Європейського Союзу з питань рекреації та туризму, що сприятиме максимальному зближенню національних і європейських юридичних норм.

СОЦІАЛЬНО–ТРУДОВІ ПРОБЛЕМИ

Відтак, закони загальної та спеціальної дії, якіми регулюється діяльність санаторно–курортних підприємств повинні сприяти їх розвитку та бути основою економічної безпеки в діяльності даних суб'єктів господарювання.

У «Стратегії розвитку туризму та курортів до 2026 року» основними питаннями, які сприятимуть розвитку санаторно–курортних підприємств є:

- оновлення фінансових та економічних механізмів відтворення курортного і рекреаційного потенціалу;
- здійснення приватизації санаторно–курортних підприємств;
- стимулювання конкуренції і оптимізації процесу управління курортами.

Однак основні постулати, які закладені у Стратегії, на сьогодні, не почали реалізовуватися органами влади.

Регулювання діяльності санаторно–курортних підприємств з дотримання основ їх економічної безпеки регулюється також нормативно правовими актами центральних органів влади, а саме: указами Президента України, наказами Міністерства інфраструктури України та Міністерства екології та природних ресурсів України тощо.

На регіональному та субрегіональному рівні така діяльність регламентується обласними і районними радами, а також обласними, районними й міськими (м. Київ, м. Севастополь) державними адміністраціями. Ефективна політика обласних адміністрацій у підтримці функціонування підприємств санаторно–курортної сфери сприяє розвитку як самих суб'єктів господарювання так і території загалом, що сприяє збільшенню надходжень до місцевих бюджетів та впізнаваності території в Україні та за її межами.

Регулювання діяльності на субрегіональному рівні відноситься до районних рад, районних державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, які в своїй діяльності керуються Конституцією України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Основними повноваженнями органів місцевого самоврядування в функціонуванні санаторно–курортних підприємств є:

- оголошення відповідних територій курортами місцевого значення;
- надання дозволів на використання природних лікувальних ресурсів державного значення санаторно–курортним підприємствам;

- контроль за особливостями використання природних лікувальних ресурсів закладами санаторно–курортної сфери.

З вище зазначених повноважень, які надані органам місцевого самоврядування, впливає, що локальні органи влади повинні здійснювати управління місцевими курортами в контексті їхнього розвитку та сприяти діяльності санаторно–курортних підприємств.

Основними постулатами, які потрібно внести у нормативно–правові акти для забезпечення ефективної діяльності органів санаторно–курортних підприємств та збереження їх економічної безпеки є:

- розроблення і затвердження Державної цільової програми розвитку санаторно–курортних підприємств на період до 2025 року;
- дотування підприємств санаторно–курортної сфери для покращення їх матеріально–технічної бази та якості наданих послуг;
- створення загальнодержавної інформаційної мережі у сфері туризму та курортів;

Висновки

Таким чином, аналіз сучасного нормативно–правового забезпечення діяльності санаторно–курортних підприємств в Україні вказує на необхідності термінового вирішення ряду питань та гармонізації його з європейським законодавством. Також необхідно систематизувати та удосконалити законодавство в сфері рекреації з метою створення в подальшому спеціального правового регулювання відносин в сфері санаторно–курортних послуг в контексті їх розвитку. Основну відповідальність за розвиток санаторно–курортних підприємств необхідно покласти на регіональний рівень та створити можливості для ефективного забезпечення діяльності таких підприємств органами місцевого самоврядування та районними і обласними адміністраціями.

Список використаних джерел

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу // <http://zakon.rada.gov.ua>
2. України «Про туризм». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Закон України «Про курорти». Режим доступу: www.rada.gov.ua.

4. Закон України «Про охорону здоров'я». Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/page3>

5. Інструкція про порядок обліку, зберігання, розподілу і видачі путівок до санаторно–курортних та інших лікувально–оздоровчих установ в органах праці і соціального захисту населення України, затверджена наказом Міністерства праці і соціальної політики України від 25 грудня 1997 р. № 42

6. Про затвердження загального положення про санаторно–курортний заклад: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2001 № 805. Режим доступу: [/ laws / show805-2001-n](http://laws/show/805-2001-n).

7. Про заходи щодо розвитку туризму і курортів в Україні: Указ Президента України від 21.02.2007 р. №136 / 2007. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/136/2007>.

8. Про Концепцію розвитку охорони здоров'я населення України: Указ Президента України від 07.12.2000 р. № 1313/2000. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

9. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 168–р від 16 березня 2017 р. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p>

10. Сисоєнко І. В. Санаторно–курортні заклади в державній системі реабілітації та попередження інвалідності в Україні / І. В. Сисоєнко // Теоретичні та прикладні питання державотворення. – 2016. – Вип. 18. – С. 95–106.

11. Указ Президента України «Про Положення про Державне агентство України з туризму та курортів» від 8 квітня 2011 року № 444/2011

References

1. Constitution of Ukraine: taken at the session of the Verkhovna Rada For Ukraine 28 June 1996 r. [Electronic resource] Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua>

2. The Law of Ukraine Pro turizm [On Tourism]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. The Law of Ukraine Pro kurorty [On Resorts]. Retrieved from: www.rada.gov.ua.

4. The Law of Ukraine Pro okhoronu zdorovia [On health protection]. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/page3>

5. Instruktziia pro poriadok obliku, zberihannia, rozpodilu i vydachi putivok do sanatorno–kurortnykh ta inshykh likuvalno–ozdorovchykh ustanov v orhanakh

pratsi i sotsialnoho zakhystu naselennia Ukrainy [Instruction on the procedure for recording, storing, distributing and issuing permits to sanatorium–resort and other health–improving institutions in the labor and social protection of the population of Ukraine], (25.12.1997 r.) № 42

6. Cabinet of Ministers of Ukraine Pro zatverdzhennia zahalnoho polozhennia pro sanatorno–kurortnyi zaklad [About the approval of the general provision for the sanatorium and resort]. (11.07.2001) № 805. Retrieved from: [/ laws / show805-2001-n](http://laws/show/805-2001-n).

7. President of Ukraine Pro zakhody shchodo rozvytku turizmu i kurortiv v Ukraini [About measures to develop tourism and resorts in Ukraine]. (21.02.2007 r.) №136/2007. Retrieved from: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/136/2007>.

8. President of Ukraine Pro Kontseptsiiu rozvytku okhorony zdorovia naselennia Ukrainy [About the Concept of Development of Health Care of Population of Ukraine]. (07.12.2000 r.) № 1313/2000. Retrieved from: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

9. Cabinet of Ministers of Ukraine Pro skhvalennia Stratehii rozvytku turizmu ta kurortiv na period do 2026 roku [About the approval of the Tourism Development and Resorts Development Strategy for the period up to 2026]. № 168–r vid 16 bereznia 2017 r. Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-r>

10. Sysoienko I. V. (2016). Sanatorno–kurortni zaklady v derzhavnii systemi reabilitatsii ta poperedzhennia invalidnosti v Ukraini [Sanatorium and resort facilities in the state system of rehabilitation and prevention of disability in Ukraine]. Teoretychni ta prykladni pytannia derzhavotvorennia – Theoretical and applied questions of state creation. Vol. №18., pp. 95–106.

11. President of Ukraine (2011). Pro Polozhennia pro Derzhavne ahentstvo Ukrainy z turizmu ta kurortiv [On the Regulations on the State Agency of Ukraine for Tourism and Resorts]. (08.04 2011 r.) № 444/2011

Дані про автора

Субота Микола Васильович,

к.е.н., Голова ПрАТ «Укрпрофоздоровниця»

Данные об авторе

Субота Николай Васильевич,

к.э.н., Председатель ЗАО «Укрпрофздравница»

Data about author

Mykola Subota,

Ph.D., Chairman of PJSC «Ukrprofizhrovnitsa»